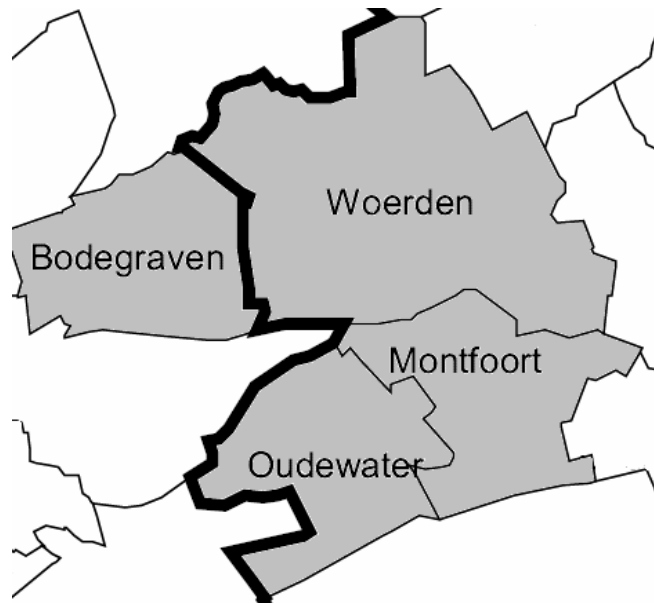

DSG MONITOR

Augustus 2010

REGIONALE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

De Sluis Groep

DSG Werk
werk op maat
& re-integratie

Inleiding

De Sluis Groep voert voor de gemeenten Bodegraven, Montfoort, Oudewater en Woerden de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) uit. Dit is een vrijwillige regeling die voorziet in arbeidsplaatsen voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke en/of psychische beperking. De Sluis Groep begeleidt mensen bij het behouden of (opnieuw) verwerven van een duurzame plaats op de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld door beschut of op locatie aangepaste werkplekken aan te bieden, maar vooral door detachering of begeleid werken bij reguliere werkgevers.

DSG Werk, onderdeel van De Sluis Groep, is hét re-integratiebedrijf voor Woerden en omgeving. DSG Werk begeleidt namens gemeenten, UWV, particulieren en bedrijven mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt (terug) naar passend werk.

Deze uitgave is een publicatieversie van de monitor die voor intern gebruik wordt geschreven en verspreid. De monitor is bedoeld voor professionals die de regionale arbeidsmarkt als werkveld hebben: bestuurders, beleidsmakers, werkgevers, managers en medewerkers in de uitvoering van arbeidsbemiddeling en re-integratie.

De monitor geeft inzicht in a) de omvang en samenstelling van de groep mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt, b) verwachtingen in vraag en aanbod aan de onderkant van de arbeidsmarkt en c) de discrepantie hiertussen.

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inhoudsopgave	2
A] Mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt	3
A.1] Samenstelling populatie.....	3
A.2] Omvang populatie.....	3
A.3] Kenmerken populatie.....	5
B] Regionale arbeidsmarkt ontwikkelingen	6
B.1] Arbeidsaanbod	6
B.2] Arbeidsvraag	6
B.3] Arbeidsmarkt.....	7
C] Arbeidsmarktprognoses	8
D] Samenvatting	10

A] Mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt

A.1] Samenstelling populatie

Over welke mensen hebben we het, als we spreken over mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt? DSG hanteert, in aansluiting op Commissie De Vries en Atlas voor Gemeenten, de volgende definitie: dat deel van de beroepsbevolking dat niet, of niet zonder steun van de overheid, in staat is om het wettelijk minimumloon te verdienen.

Een groot deel van deze mensen valt terug op de sociale zekerheid, het betreft:

- mensen met een uitkering in het kader van de Wet Werk en Bijstand [WWB]
- mensen met een Werkloosheids Wet [WW]-uitkering;
- mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering volgens:
  - De Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering [WAO];
  - De Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen [WIA];
  - De Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor jonggehandicapten [Wajong];
  - De Wet arbeidsongeschiktheid zelfstandigen [WAZ];
- mensen die werken in de sociale werkvoorziening, volgens de Wet sociale werkvoorziening [Wsw];
- niet-uitkeringsgerechtigden [“nuggers”]

De zgn. nuggers vormen een bijzondere categorie. Onduidelijk is welke groepen mensen tot deze groep behoren en of zij (betaald) werk ambiëren. Er wordt verondersteld dat nuggers in de regio veelal vrouwen zijn, zonder (recent) arbeidsverleden en die vanwege het inkomen van hun partner geen recht op een bijstandsuitkering hebben. In de grote steden vormen juist jonge, allochtone mannen het merendeel van deze groep. Maar het ontbreekt aan genuanceerde informatie op gemeenteniveau over deze categorie. Daarom is er voor gekozen om in deze notitie de categorie “nuggers” niet tot de onderkant van de arbeidsmarkt te rekenen.

A.2] Omvang populatie

De tabel op de volgende pagina geeft een cijfermatig overzicht van mensen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt in deze regio. De cijfers zijn via StatLine, de elektronische databank van het Centraal Bureau voor de Statistiek, verkregen, met uitzondering van de Wsw-gegevens; deze komen uit eigen administratie.

Uitkeringen Gemeenten	Periode	WW	WWB		WAO/WIA	Wajong	WAZ	Wsw	Totaal*
			Tot.	> 1jr.					
Bodegraven <i>Inwoners: 19.470</i>	Q1 '09	120	130	100	430	160	30	85	1025
	Q2 '09	130	130	100	420	160	30	85	
	Q3 '09	150	130	100	410	160	30	85	
	Q4 '09	200	120	90	400	160	30	88	
	Q1 '10	220	130	100				88	
	Q2 '10			140	100			88	
Montfoort <i>Inwoners: 13.484</i>	Q1 '09	90	60	40	290	70	10	32	552
	Q2 '09	110	50	40	280	70	10	33	
	Q3 '09	120	50	40	270	70	10	34	
	Q4 '09	140	50	40	260	70	10	34	
	Q1 '10	120	60	40				33	
	Q2 '10			60	40			33	
Oudewater <i>Inwoners: 9.898</i>	Q1 '09	50	40	30	200	60	30	36	424
	Q2 '09	60	40	30	200	60	30	37	
	Q3 '09	80	40	30	190	60	20	35	
	Q4 '09	80	40	30	190	60	20	35	
	Q1 '10	80	40	30				33	
	Q2 '10			40	30			33	
Woerden <i>Inwoners: 48.885</i>	Q1 '09	330	280	230	1220	380	90	330	2900
	Q2 '09	410	290	240	1210	390	90	329	
	Q3 '09	470	310	240	1180	400	90	330	
	Q4 '09	570	310	230	1160	410	80	325	
	Q1 '10	590	330	240				325	
	Q2 '10			340	250			320	
RegioTotaal <i>Inwoners: 91.915</i>		1010	580	420	2010	700	140	474	4901

* De totalen zijn gebaseerd op de meest recente cijfers

Ook het UWV publiceert cijfers over de stand van zaken op de regionale arbeidsmarkt. Zij registreren het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWW), zie onderstaande tabel voor de vier “DSG-gemeenten.”

Gemeente	NWW			
	Juli 2010			Juli 2009
	<i>totaal</i>	<i>< 6mnd</i>	<i>> 6mnd</i>	
Bodegraven	303	110	193	+ 47
Montfoort	152	86	69	+ 9
Oudewater	85	38	47	- 2
Woerden	711	274	437	+ 84
RegioTotaal	1251	508	746	1389

Bron: UWV WERKbedrijf

NWW: voornamelijk uitkeringsgerechtigden

Het aantal NWW bestaat uit dat deel van de beroepsbevolking dat niet (of minder dan 12 uur per week) werkt en als werkzoekend staat ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf. Dit zijn, met andere woorden, alle mensen met een uitkering in het kader van de WW of WWB (zij zijn namelijk verplicht zich in te schrijven) maar ook, voor een klein gedeelte, uit niet- uitkeringsgerechtigde werkzoekenden.

NB. Volgens de regio-indeling van het UWV hoort de gemeente Bodegraven bij arbeidsmarktregio Midden-Holland (Gouda e.o.) en Montfoort, Oudewater en Woerden bij regio Utrecht-Midden.

A.3] Kenmerken populatie

Het UWV registreert op regionaal niveau kenmerken van de NWW, deze populatie bestaat voor een relatief groot deel uit ouderen en/of mensen zonder startkwalificatie.

		Midden Holland 5.529 NWW	Utrecht Midden 17.069 NWW
Leeftijd	15-27 jaar	8%	9%
	27-45 jaar	40%	43%
	45-65 jaar	52%	48%
Opleidings- niveau	Elementair niveau	26%	20%
	Lager niveau	28%	22%
	Middelbaar niveau	31%	31%
	Hoger niveau	15%	27%

Bron: UWV WERKbedrijf

B] Regionale arbeidsmarkt ontwikkelingen

B.1] Arbeidsaanbod

De verdeling van het NWW in juli 2010 naar beroepsgroep c.q. sector uit;

		Midden Holland 5529 NWW	Utrecht Midden 17.069 NWW
Elementair niveau	Techniek en Industrie	50%	45%
	Verzorging en dienstverlening	33%	42%
	Overig	17%	13%
Lager niveau	Verzorging en dienstverlening	28%	28%
	Economisch-administratief	24%	23%
	Transport	22%	26%
	Techniek en Industrie	17%	17%
	Overig	9%	6%

Bron: UWV WERKbedrijf

Eind juli 2010 stonden 5.529 NWW ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf in de arbeidsmarktregio Midden Holland. Een jaar eerder waren dat er 4663. Er is dus sprake van een stijging met 866 personen, ofwel 18,6%.

In regio Midden Utrecht stonden eind juli 2010 17.069 NWW bij het UWV WERKbedrijf ingeschreven. Een jaar eerder waren dat er 17.240, er is dus sprake van een daling met 171 personen, ofwel -1.0%.

B.2] Arbeidsvraag

De verdeling van het aantal vacatures in juli 2010 naar beroepsgroep;

		Midden Holland 423 vacatures	Utrecht Midden 2421 vacatures
Elementair niveau	Techniek en Industrie	62%	36%
	Verzorging en dienstverlening	38%	44%
	Overig	0%	20%
Lager niveau	Verzorging en dienstverlening	12%	24%
	Transport	21%	52%
	Techniek en Industrie	38%	19%
	Overig	29%	5%

Bron: UWV WERKbedrijf

De top 3 van de openstaande vacatures bestaat in zowel regio Midden Holland als regio Utrecht Midden uit: productiemedewerkers, chauffeurs en monteurs.

Eind juli 2010 stonden bij het UWV WERKbedrijf in regio Midden Holland 423 openstaande vacatures geregistreerd, tegenover 299 een jaar eerder, een stijging van 41,5%. In regio Midden Utrecht vond een stijging met 760, ofwel 45,8%, openstaande vacatures plaats tussen juli 2009 (1661 vacatures) en juli 2010 (2.421 vacatures).

B.3] Arbeidsmarkt

De arbeidsmarkt in de arbeidsmarktregio Midden-Holland wordt als 'zeer ruim' gekarakteriseerd, dat wil zeggen dat er verhoudingsgewijs veel direct beschikbare werkzoekenden zijn ten opzichte van het aantal openstaande vacatures. Arbeidsmarktregio Midden-Utrecht wordt als gemiddeld gekarakteriseerd. Voor enkele beroepsgroepen geldt dat de arbeidsmarkt krap (tot zeer krap) terwijl voor andere beroepsgroepen geldt dat deze ruim (tot zeer ruim) is.

		Midden Holland		Midden Utrecht	
		Ruim	Krap	Ruim	Krap
NEDERLAND	Ruim	Hulpkrachten horeca en verzorging Productiemedewerkers Chauffeurs Verkopers Winkeliers Bouwvakkers Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs Receptionisten en administratieve employés	1 2	Productiemedewerkers Winkeliers Conciërges Receptionisten en administratieve employés Productieplanners	1 2 Vakkenvullers Chauffeurs Kantoorhulpen, inpakkers en colporteurs
	Krap	3 4 Verzorgend personeel Bankwerkers en lassers	4 Monteurs Laders en lossers Elektromonteurs Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen	3 4 Bankwerkers en lassers	4 Monteurs Monteurs en controleurs elektronische producten Elektromonteurs Verpleeghulpen en leerling-verpleegkundigen

1 → Ruim in regio en in NL / 2 → Krap in regio, ruim in NL / 3 → Ruim in regio, krap in NL / 4 → Krap in regio en in NL

Ruimte → vraag naar arbeid is kleiner dan arbeidsaanbod

Krapte → vraag naar arbeid is groter dan arbeidsaanbod

C] Arbeidsmarktprognoses¹

Licht economisch herstel 2010-2011: respectievelijk 1,5% en 2%

In 2009 heeft de Nederlandse economie een enorme dreun gehad. De economische activiteiten krompen met 4%. Er wordt uitgegaan van een voorzichtig economisch herstel, dit herstel wordt vooral gedragen door de groei van de wereldhandel: voor een exportgerichte economie als Nederland is dit van groot belang.

Werkgevers beschikken over reservecapaciteit

In 2009 is het aantal banen afgenomen met 1,4%, terwijl de economie kromp met 4%. Met andere woorden: de productiviteit van arbeid is gedaald met 2,6%. Dit betekent dat werkgevers intern over een forse arbeidsreserve beschikken. Het herstel van de economie is dus broos, zodat de werkgelegenheid voor werknemers eerst nog daalt met 120.000 banen. In 2011 is een voorzichtige groei voorzien van 30.000.

De ontwikkeling van de werkgelegenheid is het gunstigst in collectieve sectoren die minder direct afhankelijk zijn van de conjunctuur, zoals zorg & welzijn en onderwijs. Daar is ook tijdens de economische crisis de werkgelegenheid blijven groeien. De werkgelegenheid in de industrie en de bouw neemt ook in 2010 en 2011 fors af.

---

¹ Hoofdpunten *Arbeidsmarktprognose 2010-2011, met een doorkijk naar 2015*, gebaseerd op onderzoek van Bureau Louter, SEOR, UWV WERKbedrijf en het Centraal Planbureau.

Het aantal vacatures krabbelt, na de grote daling van 300.000 vacatures in 2009, weer op: er ontstaan ongeveer 845.000 vacatures in 2010. Het gaat vooral om vervangingsvacatures, uitbreidingsvacatures zijn er relatief weinig. In 2011 trekken economie en arbeidsmarkt verder aan en is er ruimte voor verdere groei van het aantal vacatures.

Omvang beroepsbevolking stabiliseert

In 2010 groeit de beroepsbevolking (15-64 jaar) nauwelijks meer en vanaf 2011 zal de beroepsbevolking dalen, doordat de babyboomers AOW-gerechtigd worden. Groei van de werkzame beroepsbevolking moet dus komen uit een toename van de participatiegraad². Per saldo krimpt de werkzame beroepsbevolking in 2010 met 14.000 en groeit weer in 2011 met 30.000. De groei in 2011 wordt mogelijk gemaakt doordat de participatiegraad, door de hernieuwde groei van het aantal banen, opwaarts wordt beïnvloed.

---

² Belangrijke factoren in ontwikkeling arbeidsparticipatiegraad:

- (toegenomen) participatiegraad vrouwen en ouderen;
- beroepsbevolking veroudert;
- discouraged worker effect → door recessie trekt deel beroepsbevolking zich terug van de arbeidsmarkt.

Werkgelegenheid trekt in 2011 in meeste arbeidsmarktregio's aan

Voor 2010 wordt in bijna alle arbeidsmarktregio's een krimp van de werkgelegenheid verwacht. In 2011 slaat de ontwikkeling om, de werkgelegenheid groeit dan in de meeste regio's.

Tussen de arbeidsmarktregio's bestaan grote verschillen in werkgelegenheidsfunctie. De sterk verstedelijkte arbeidsmarktregio's Groot Amsterdam en Midden-Utrecht kennen de hoogste werkgelegenheidsfunctie van alle arbeidsmarktregio's.

Naar verwachting zal het aantal banen zich in de nabije toekomst gunstiger ontwikkelen in de noordvleugel van de Randstad (Amsterdam en Utrecht) dan in de zuidvleugel (Haaglanden en Rijnmond). Factoren die daarbij een rol spelen zijn de sterkere bevolkingsgroei en de specifieke vestigingsplaatsfactoren (zoals de centrale ligging van Utrecht en het gemiddeld hogere opleidingsniveau van de beroepsbevolking).

Aantal werkzoekenden blijft groeien in 2010-2011

De vraag- en aanbodontwikkelingen leiden tot een verdere groei van het aantal werkzoekenden in 2010 (tot 573.000) en een bescheiden stijging in 2011 (tot 603.000).

Vooraf het aandeel mannen, jongeren en middelbaar opgeleiden onder de werkzoekenden groeit. Het werkloosheidspercentage neemt toe met de leeftijd en neemt af naar mate het opleidingsniveau hoger ligt.

De relatie tussen economische- en arbeidsmarktgrootheden ontwikkelt zich tijdens deze economische crisis anders dan eerder verwacht. Zo lijken werkgevers meer dan anders overtollig personeel vast te houden. Mogelijk doen zij dit vanwege het risico dat de krapte op de arbeidsmarkt van enige jaren geleden, na het economische herstel weer terugkomt. Zo is de werkloosheid in 2009 minder gestegen dan vooraf, op grond van de economische krimp, werd verwacht.

Economische turbulentie neemt af, maar prognoses blijven onzeker

Toen de kredietcrisis in het najaar van 2008 losbarstte, werden economische voorspellingen in hoog tempo pessimistischer. De uiteenlopende schattingen maken de onzekerheid die besloten ligt in ramingen pijnlijk duidelijk.

Het economische herstel dat op dit moment (medio 2010) wordt verwacht, treedt eerder op dan vorig jaar werd voorzien. Daarmee wordt deze recessie vooralsnog gekarakteriseerd als kort maar hevig.

Voor dit en volgend jaar zijn er forse onzekerheden: zowel internationaal, denk aan de mogelijke problemen bij de financiering van grote overheidstekorten, als nationaal, de economische groei kan mee- of tegenvallen en de plannen van het nieuwe kabinet zullen effecten hebben op de ontwikkeling van de Nederlandse economie en arbeidsmarkt.

Om de gevolgen van de onzekerheden te verkennen, worden in de prognoses ook een meevallend- en een tegenvallend economische

groeiscenario opgenomen. In het meevallende scenario zou het aantal werkzoekenden eind 2011 uitkomen op 520.000 en bij een tegenvallende economische groei op 697.000 (middenscenario 603.000).

Langzaam herstel op de middellange termijn

De economische ontwikkeling op de middellange termijn is zeer onzeker. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde economische groei van 1,75% in de periode 2012-2015.

Bij deze economische groei past een verdere groei van het aantal banen. De bevolking met een leeftijd van 15-64 jaar zal krimpen, maar gezien de trendmatige groei van de arbeidsparticipatie, wordt per saldo toch een voorzichtige groei van de werkende beroepsbevolking verwacht. Op middellange termijn zal het aantal banen harder groeien dan de (werkende) beroepsbevolking, waardoor ruimte ontstaat voor een daling van de werkloosheid.

D] Samenvatting

Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

- Mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt → dat deel van de beroepsbevolking dat niet, of niet zonder steun van de overheid, in staat is om het wettelijk minimumloon te verdienen.

- Tot deze categorie behoren mensen met een bijstandsuitkering (Wwb), een werkloosheidsuitkering (WW) of een arbeidsongeschiktheidsuitkering (WAO, WIA, Wajong, WAZ) en mensen met een gesubsidieerde baan of mensen die werken in de sociale werkvoorziening (Wsw). In deze regio zijn dat totaal ca. 4900 mensen.

Arbeidsmarkt

- Bij het UWV WERKbedrijf staan bijna 1400 niet werkende werkzoekenden uit deze regio ingeschreven. Ruim de helft hiervan staat al langer dan een half jaar ingeschreven. Dit zijn veelal oudere mensen en/of mensen zonder startkwalificaties.
- Er bestaat zowel in Nederland, als in deze regio arbeidskrapte voor: laders en lossers, verpleeghulp en leerling-verpleegkundigen, (elektro)monteurs, monteurs en controleurs elektronische producten.
- Specifiek in deze regio bestaat er arbeidskrapte onder vakkenvullers, chauffeurs, kantoorhulp, inpakkers en colporteurs.

Prognoses

- De economie herstelt voorzichtig, maar het herstel is broos, de werkgelegenheid zal in 2010 nog met 120.000 banen dalen. In 2011 is een voorzichtige groei voorzien van 30.000.

- De omvang van de beroepsbevolking stabiliseert, de groei van de beroepsbevolking zal vanaf 2011 gaan dalen, maar dit wordt gecompenseerd door de participatiegraad.
- Voor 2010 wordt in bijna alle arbeidsmarktregio's een krimp van de werkgelegenheid verwacht. In 2011 slaat de ontwikkeling om, de werkgelegenheid groeit dan in de meeste regio's.
- Echter, tussen de arbeidsmarktregio's onderling, bestaan aanzienlijke verschillen. Naar verwachting zal het aantal banen zich in de nabije toekomst gunstiger ontwikkelen in de noordvleugel van de Randstad (Amsterdam en Utrecht) dan in de zuidvleugel (Haaglanden en Rijnmond).
- Het aantal werkzoekenden blijft groeien in 2010-2011.
- De economische ontwikkeling op de middellange termijn is zeer onzeker. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde economische groei van 1,75% in de periode 2012-2015.

Colofon:

DSG Monitor is een halfjaarlijkse uitgave van De Sluis Groep en DSG Werk.

Redactie:

Sofie Stolwijk

Ivo Korte

Druk en verspreiding:

De Sluis Groep N.V. te Woerden

Oplage:

200

Verspreiding:

Onder bestuurders, beleidsmakers en werkgevers in de gemeenten Bodegraven, Oudewater, Montfoort en Woerden

Redactieadres:

De Sluis Groep

t.a.v. Carolien Verbraak

Carrosserieweg 1

3445 BC Woerden

0348 49 79 34